

Memorandum

Onderwerp financiële risico's Statenvoorstel Inzet middelen versnelling energietransitie
UTSP-279699493-54468
Datum 17-06-2024
Van Gedeputeerden Van Essen en Bakker in afstemming met de concerncontroller
Aan Provinciale Staten

In de bespreking van het Statenvoorstel Inzet middelen versnelling energietransitie in de commissie M&M van 12 juni, heeft gedeputeerde Van Essen toegezegd om nog een aantal zaken helder voor u op papier te zetten.

Waar besluit u nu over en welke financiële risico's zitten daaraan?

De volgende beslispunten zijn opgenomen in het Statenvoorstel en beschreven in het bijgevoegde plan.

Beslispunt 1. Het Plan inzet middelen versnelling energietransitie vast te stellen;
Aan het vaststellen van het plan zelf zitten geen financiële consequenties. In dit plan wordt de keuze voor de thema's onderbouwd en wordt toegelicht hoe door het inzetten van de financiële instrumenten, de energietransitie versneld kan worden. Aan het vaststellen van het plan zitten dan ook geen financiële risico's

Beslispunt 2. Een bedrag van € 15,25 miljoen uit de saldireserve in te zetten ter dekking van de lasten van de volgende onderdelen uit het Plan inzet middelen versnelling energietransitie:
a. ontwikkelkosten van € 4 miljoen voor een bijdrage vanuit de provincie Utrecht aan het ontwikkelen van energyhubs;

Uit het plan:

"De bijdrage bestaat uit het verstrekken van subsidies via de USET-regeling en het beschikbaar stellen van kennis en kunde via door de provincie ingehuurde experts. Vanuit het Landelijk Actieprogramma Netcongestie wordt ook gesproken over het beschikbaar stellen van middelen waardoor de benodigde bijdrage voor ondernemers, gemeenten en provincies, lager kan uitvallen."

Het financiële risico.

Het doel is om met het inzetten van het subsidie-instrument, beschikbaar stellen van personeel en het verstrekken van opdrachten de ontwikkeling van 40 energiehubs te ondersteunen. We verwachten al deze zomer de eerste aanvraag. Het gaat om subsidie die wij via onze eigen subsidieregeling verstrekken waardoor de beheersing van de lasten geborgd is. Door eventuele aanvullende bijdragen vanuit het Rijk proberen we de lasten nog te drukken. Er is voor dit doel dus geen financieel risico, de lasten zullen eerder lager uitvallen. In algemene zin geldt voor het inzetten van het subsidie instrument dat ontvangers (de energyhubs) van de subsidie de middelen kunnen 'misbruiken of oneigenlijk' inzetten. De provincie heeft in dat kader beleid vastgesteld en in de Algemene Subsidie Verordening staan hier ook bepalingen over opgenomen. In de reguliere P&C cyclus zullen we u informeren over de besteding van de middelen.

Beslispunt 2b. een bijdrage van € 10 miljoen aan het Meerjarig Collectief Ontzorgingsprogramma van het Energie Diensten Centrum voor het verduurzamen van woningen;

Uit het plan:

"De provincie verstrekt de subsidie via het MCO-programma en sluit zo aan bij de aanpak van gemeenten voor het toewijzen van de subsidies aan de doelgroep."

Het financiële risico:

Het doel is om het volledige bedrag via een provinciale subsidieregeling uit te geven aan verduurzamingsmaatregelen van 8.000 specifieke woningeigenaren. De subsidieregeling wordt uitgevoerd via het Meerjarig Collectief Ontzorgings (MCO)-programma. Dit programma is onderdeel van het EDC en gebruikt middelen van het Nationaal Isolatieprogramma en andere bronnen om de verduurzaming van bestaande woningen te bevorderen. Een door een Europese aanbesteding geselecteerde intermediair ondersteunt huiseigenaren door middel van een collectieve aanpak, van advies tot uitvoering. De Provincie Utrecht, namens het EDC is penvoerder van de aanbesteding en het contract met de intermediair. Halverwege evalueren we de doeltreffendheid van de regeling. Het bedrag kan niet hoger uitvallen dan de verleende subsidies met een plafond van € 10 miljoen. Er is voor dit doel dus geen financieel risico.

Wij informeren u over de besteding van de middelen via de reguliere P&C cyclus.

Beslispunt 2c. een afdracht aan het weerstandsvermogen van € 1,25 miljoen voor een lening van € 5 miljoen aan het Ontwikkelfonds voor het beschikbaar stellen van ontwikkelingen ten behoeve van coöperatieve zonne- en windenergieprojecten.

Uit het plan:

Het betreft het verstrekken van *"een renteloze lening van € 5 miljoen van de provincie Utrecht aan het revoluerende Ontwikkelfonds."*

Het financiële risico:

Het doel is om 40 duurzame ontwikkelprojecten voor coöperatieve zon- en windprojecten mogelijk te maken. Als beheersmaatregel schakelen we het reeds bestaande ontwikkelfonds in als financier. Het Nationaal Groenfonds beheert formeel de financiële middelen namens de financiers van het fonds. Zij hebben de expertise om deze leningen te verstrekken en te beheren. Wij zullen dit bedrag voorfinancieren met het risico dat dit bedrag niet geheel terugkomt. Het ontwikkelfonds rapporteert over de besteding van de middelen aan de Provincie zodat we zicht houden over de besteding van de € 5 miljoen. Deze zal als financieel vast actief op de balans van de provincie terug te vinden zijn.

In lijn met de Nota financieringsbeleid, paragraaf 3.2. moet een risicoschatting worden gemaakt. Het risicoprofiel is gebaseerd op de volgende aspecten:

- Ervaren en professioneel fondsbeheer door het Nationaal Groenfonds
- Het totale fondsvermogen wordt geleverd door verschillende overheden (provincies en Rijk)
- Het Rijk heeft een first-loss lening verstrekt van € 1 miljoen
- Het huidige fonds kent geen verliezen op projecten
- Er is sprake van een vergoeding voor rente met een risico-opslag die eventuele verliezen op leningen (deels) compenseert.
- De te financieren projecten bevinden zich in een onzekere ontwikkelfase.
- Er is geen sprake van een onderpand.

Een vergelijkbare analyse is in 2019 voor het energiefonds Utrecht gemaakt. Op basis daarvan is een bijdrage aan het weerstandsvermogen van 25% gedaan. Er zijn op deze lening nog geen verliezen afgeboekt, dus de volledige storting in het weerstandsvermogen is nog intact. Veiligheidshalve houden we voor de bijdrage aan het weerstandsvermogen voor deze lening ook een storting van 25% aan. Het bestaande fonds is nu uitgeput waardoor collectieven er nu geen beroep meer op kunnen doen.

Waar neemt u nu geen besluit over:

- Het verstrekken van leningen aan MKB-bedrijven en maatschappelijke organisaties voor het financieren van netcongestieoplossingen
- Het financieren van een warmteondersteuningsbedrijf voor lokale warmtebedrijven voor de aanleg van warmtenetten.

In het Statenvoorstel staat hierover:

"Gedeputeerde Staten opdracht te geven om aan Provinciale Staten een voorstel voor te leggen met betrekking tot de volgende onderdelen van het Plan inzet middelen versnelling energietransitie:

- a. de ondersteuning van lokale publieke warmtebedrijven vanuit een provinciaal warmteondersteuningsbedrijf;
- b. de ondersteuning van maatschappelijke instellingen en MKB-bedrijven bij investeringen die noodzakelijk zijn geworden door de netcongestie in het elektriciteitsnetwerk

In het plan staat hierover dat we verwachten dat we deze instrumenten kunnen inrichten binnen de financiële kaders die voor de versnelling van de energietransitie zijn meegegeven. Hierover zullen op een later moment Statenvoorstellen worden gedaan.

De inschatting van het financiële risico in de vervolgfase:

De financiële risico's van de 2 statenvoorstellen die nog komen zijn waarschijnlijk omvangrijker dan de besluiten die nu voorliggen. In de commissie FAC van 29 mei jl. is daarom door gedeputeerde Bakker toegezegd dat hiervoor, na het zomerreces, een informatiesessie plaatsvindt om de financiële impact en de risico's te bespreken.

Conclusie:

De conclusie die kan worden getrokken is dat er geen grote ongebruikelijke financiële risico's worden gelopen indien u instemt met het onderhavige voorstel. Het risico van niet aflossen van de lening is afgedekt middels het weerstandsvermogen.

Dit memo is ook gedeeld met de accountant. Dit heeft niet tot een wijziging van het memo geleid.